

En stjernerolle til skolebiblioteket

**– fra pædagogisk servicecenter
til pædagogisk udviklingscenter**

En stjerneverole til skolebiblioteket

**– fra pædagogisk servicecenter
til pædagogisk udviklingscenter**

Monica C. Madsen

**Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie nr. 12 – 2004
Undervisningsministeriet 2004**

En stjerneverole til skolebiblioteket
- fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter

Publikationen indgår i Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie som nr. 12 – 2004 og under temaet den pædagogiske proces, undervisnings- og prøveformer

Publikationen er et resultat af udviklingsprojekt nr. U1-30477

Forfatter: journalist Monica C. Madsen, Bureauet
Redaktionsgruppe: konsulent Birthe Bjerrum, 2•B innovative, skolebibliotekskonsulent
Anne Helen Hvelplund, Herning, souschef Hugin Johansen, Pædagogisk Center, Ballerup
og skolebibliotekskonsulent Jan Meesenburg, Esbjerg

Redaktion og produktion: Werner Hedegaard

Grafisk tilrettelægger: Schwander Kommunikation

Illustrationer: Ole Schwander

Omslag: Schwander Kommunikation

1. udgave, 1. oplag, december 2004: 5.700 stk.

ISBN 87-603-2433-3

ISBN (WWW) 87-603-2437-6

ISSN 1399-2279

Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie (Online) ISSN 1399-7386

Internetadresse: pub.uvm.dk/2004/stjerneverole

Udgivet af Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen, Område for grundskolen og folkeoplysning

Bestilles (UVM 5-461) hos:
Undervisningsministeriets forlag
Strandgade 100 D
1401 København K
E-mail: forlag@uvm.dk
Fax nr. 3392 5219
Tlf. nr. 3392 5220

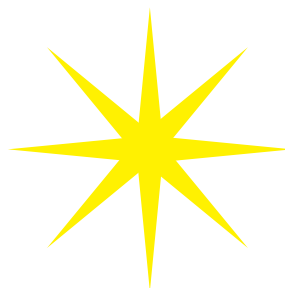
eller hos boghandlere

Prepress: Sangill Grafisk Produktion
Trykt med vegetabiliske trykfarver
Trykt af Sangill Grafisk Produktion, miljøcertificeret

Printed in Denmark 2004

Forord

– En stjerneverole til skolebiblioteket

Skolebiblioteket er det sted på skolen, hvor alle lærere og elever jævnligt kommer for at indsamle, bearbejde og formidle informationer. Derfor er det oplagt at lade skolebiblioteket spille en central rolle i arbejdet med at få nye pædagogiske ideer og metoder til at vinde fodfæste i skolens hverdag. En sådan rolle er en fordel for både elever, lærere, ledelse og forvaltning. Det viser erfaringerne fra udviklingsprojektet Fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter:

- På skolebiblioteket kan eleverne lære på nye, inspirerende måder.
- Kurser, efteruddannelse og introduktion til nye pædagogiske metoder er en oplagt opgave for skolebiblioteket, som i forvejen har et godt indblik i lærere og elevers behov og forhåndsviden.
- Med skolebiblioteket har skolens ledelse et effektivt redskab til styrkelse af skolens pædagogiske linje og sikring af lærernes efteruddannelse.
- Forvaltningen og lokalpolitikere kan udnytte skolens ressourcer bedre ved at medtænke skolebibliotekerne i forhold til udviklingsopgaver på skolerne.

På de fleste skoler har skolebiblioteket de senere år undergået en markant udvikling. Det er blevet et centralt omdrejningspunkt for undervisningen, hvor alle har adgang til de mange medier, informationer og kommunikationsredskaber, som er uundværlige i dagens skole. Samtidig har skolebiblioteksteamet udviklet særlige kompetencer, som skolens lærere kan trække på, når nye pædagogiske metoder skal implementeres i undervisningen.

Skolebibliotekarer har stor erfaring i at vejlede lærere og elever i at søge og anvende materialer og medier til brug i undervisningen, både i forbindelse med den faglige og den tværfaglige/projektorganiserede undervisning.

Det er oplagt at videreudvikle denne konsulentrolle, så skolebibliotekarerne på en struktureret og formaliseret måde kan formidle nye pædagogiske visioner og metoder.

I projektet *Fra PSC til PUC* har fem skoler afprøvet konkrete strategier for, hvordan skolebiblioteket i praksis kan fungere som skolens pædagogiske udviklingscenter. Udviklingsarbejdet er foregået i perioden 2002-2004 og er initieret af Undervisningsministeriets Udviklingspulje for skolebiblioteker.

Formålet med denne publikation er at dele projektets erfaringer med andre skolefolk, embedsmænd og politikere, som er interesseret i at udvikle skolebibliotekets rolle og funktion i skolens hverdag.

Vi håber, at publikationen kan inspirere andre i arbejdet med den fortsatte udvikling af skolebiblioteket/det pædagogiske servicecenter.

Undervisningsministeriet har finansieret udarbejdelsen og udgivelsen af publikationen. Afslutningsvis skal bemærkes, at meninger og synspunkter i publikationen står for redaktionsgruppens egen regning.

Ulla Sverrild
Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen
Område for grundskolen og folkeoplysning
November 2004

“Gode ideer smitter: De andre skoler i kommunen bliver ofte nysgerrige og interesserede i selv at sætte projekter i gang, når det er synligt og tydeligt, at en lokal skoles udviklingsarbejde har gjort en markant forskel.”

Indhold

3	Forord – En stjerneverole til skolebiblioteket
7	Skolebiblioteket under forandring
13	Herskindskolen i Galten
17	Gjellerupskolen i Herning
23	Kildemarkskolen i Næstved
29	Vridsløselille Skole i Albertslund
35	Tinglev Skole i Tinglev
41	Erfaringer fra projekterne
47	Gode råd

Inspiration

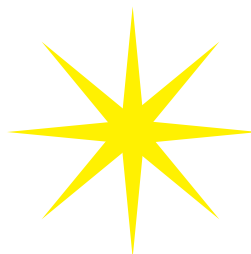
Pædagogik

Udvikling

Fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter

Skolebiblioteket under forandring

Skolebiblioteket skal være skolens radar, som opfanger forandringer og nye pædagogiske strømme og formidler dem videre til lærere og elever.

Sådan lyder en vision for fremtidens skolebibliotek, det pædagogiske udviklingscenter.

Formålet med projektet *Fra PSC til PUC* har derfor været at undersøge, hvordan skolen i sin konkrete hverdag kan bruge skolebiblioteket som redskab til at takle de pædagogiske udfordringer, som lærere og elever vil stå overfor i de kommende år.

Tværfaglighed, rummelighed, de mange intelligenser, læringsstile, faglighed, målfastsættelse, evaluering, læring med it... Der er mange bud på, hvad der skal sikre kvaliteten i folkeskolen. For de fleste skoler er det en stor udfordring at omsætte buddene til en daglig praksis, hvor lærerne skal tænke på nye måder og arbejde radikalt anderledes med eleverne, end de er vant til. I den proces kan skolebiblioteket og skolebiblioteksteamet være en vigtig ressource for hele skolens udvikling.

“Brug skolebiblioteket som skoleledelsens universalnøgle til at sikre, at de nye pædagogiske tanker når ud til alle lærere.”

Fra skolebibliotek til pædagogisk udviklingscenter

Det første markante skridt blev taget med *Folkeskoleloven fra 1993*, hvor betegnelsen skolebiblioteket ændres til skolens pædagogiske servicecenter.

Folkeskoleloven § 19, stk. 2.

“Ved hver selvstændig skole oprettes et skolebibliotek som et pædagogisk servicecenter. Skolebiblioteket er en del af skolens virksomhed og samarbejder med folkebiblioteket. Skolebiblioteket stiller undervisningsmidler til rådighed for skolens undervisning, herunder også bøger til elevernes fritidslæsning, og yder vejledning i brugen heraf.”

I *Bekendtgørelse om skolebiblioteker i folkeskolen*, §1 udvides dette med:

“Ved hver selvstændig skole oprettes et skolebibliotek som et pædagogisk servicecenter. Skolebiblioteket stiller undervisningsmidler til rådighed for skolens undervisning og yder vejledning i brugen heraf. Skolebiblioteket bidrager endvidere til skolens udvikling ved at formidle relevante informationer.”

Vision 2010 – Folkeskolerådets vision for folkeskolen anno 2010 – <http://pub.uvm.dk/2000/vision/> – fremskriver skolebibliotekets rolle og funktioner: Det langsigtede mål med skolebiblioteket er ikke længere blot at udvikle det til et pædagogisk *servicecenter*, men til et pædagogisk *udvik-*

“Saml og koordiner alle skolens innovative ressourcer – både de økonomiske og de pædagogiske – i det pædagogiske servicecenter.”

lingscenter, der i høj grad er med til at tegne den enkelte skoles pædagogiske udvikling.

Servicefunktionen er blevet nedtonet. Med den nye rolle som udviklingscenter er skolebibliotekets vigtigste opgave at være radar for de forandringer, som løbende sker i samfundet, og formidle dem internt på skolen.

For skolens lærere er skolebibliotekarerne og de øvrige medarbejdere i skolebiblioteksteamet derfor blevet vigtige konsulenter i arbejdet med at udvikle læringsmetoder og sikre kvaliteten i skolens tilbud.

Samtidig er skolebiblioteket blevet et vigtigt omdrejningspunkt og krydsfelt for skolens øvrige miljøer og har fået en central position som *videncenter*. Dette afspejles også i en fysisk placering midt i skolen, hvor centret indgår som en central og integreret del i skolens øvrige miljøer.

Ifølge temahæfte 28: *Skolebiblioteket som pædagogisk servicecenter – mellem vision og realitet*, UVM, 2000 (<http://pub.uvm.dk/2000/skolebib>) har skolebibliotekets pejlemærker de seneste år været:

- at indgå i skolens læringsmiljø som en forlængelse af klasseværelset, hvor eleverne kan søge, bearbejde og formidle informationer samt arbejde med emner og projektopgaver,
- at integrere gamle og nye trykte, analoge og digitale medier i skolens hverdag,
- at vejlede og undervise elever og lærere,
- at udvikle og understøtte pædagogisk nytænkning i tæt samarbejde med skolens ledelse,

“Skolebiblioteket er blevet et vigtigt omdrejningspunkt og krydsfelt for skolens øvrige miljøer og har fået en central position som videncenter. Dette afspejles også i en fysisk placering midt i skolen, hvor centret indgår som en central og integreret del i skolens øvrige miljøer.”

- at være et centralt element i udviklingen af skolen ved selv at tage initiativer til at udvikle nye områder eller sammen med skolens ledelse at styrke eksisterende,
- at have fingeren på pulsen og kunne vurdere, hvordan arbejdet i det pædagogiske servicecenter bedst indgår i skolen som helhed, samt tage initiativ til f.eks. nye samarbejdsformer, koordineringer, arbejdsdelinger i forbindelse med materialevalg, vejledning, udvikling af pædagogisk/fagdidaktisk kompetence osv.

Udviklingspuljen for skolebiblioteker (<http://us.uvm.dk/grundskole/undervisningsmidler/skolebiblioteker/tilskudvej1>) har til formål at udvikle skolebiblioteket. I efteråret 2001 indbød Udviklingspuljen derfor danske folkeskoler til at deltage i projektet *Fra PSC til PUC*, som gik ud på at undersøge det pædagogiske servicecenters udviklingsmuligheder og -potentialer i forhold til at omsætte nye pædagogiske metoder til daglig praksis.

Denne udfordring handlede ikke kun om at ændre arbejdsopgaver, men også om at skifte rolle fra service- til udviklingsfunktion, dvs. fra primært at servicere lærere og elever med materialer, de selv beder om, til som udviklingscenter at udfordre lærere og elever med nye typer materialer, at holde kurser og at udvikle nye pædagogiske redskaber, som sikrer skolen en pædagogisk linje i trit med tiden og Vision 2010.

“Sørg for, at skoleledelse og skolebibliotek arbejder sammen om at få de nye pædagogiske ideer til at vinde fodfæste. Det skærper lærernes udviklingsfokus og skaber hurtigere fælles fodslag i lærerkollegiet.”

21 skoler søgte om at deltage i projektet, heraf blev fem udvalgt. I udvælgelsen blev der lagt vægt på, at skolebibliotekerne allerede fungerede som pædagogiske servicecentre, og at der var en vis geografisk spredning af de deltagende skoler/skolebiblioteker. De fem skoler repræsenterer

forskellige lokalmiljøer og landsdele, ligesom eleverne har meget forskellige baggrunde. I projektperioden arbejdede det enkelte pædagogiske servicecenter tæt sammen med skoleledelsen om at undersøge forskellige temaer, som vil blive aktuelle de kommende år:

- Det pædagogiske servicecenters rolle og muligheder for at styrke skolens pædagogiske udvikling.
- Udvikling af kurser for elever og lærere i brug af nye medier og nye pædagogiske metoder.
- Introduktion af lærere og elever til nye læringsmiljøer, læringsbegreber og undervisningsmetoder.
- Udvikling af redskaber til videndeling med kolleger – også på andre skoler i kommunen.
- Udvikling af metoder til styrkelse af elevernes demokratiske dannelse og engagement i lokalsamfundet.
- Skabelse af kulturmøder til styrkelse af elevers og forældres respekt for og indsigt i andre kulturer.
- Udvikling af nye samarbejdsformer mellem skoleledelse og det pædagogiske servicecenter.

I skoleårene 2002/2003 og 2003/2004 fik hver skole årligt 300 timer fra Udviklingspuljen for Skolebiblioteker. Derudover skulle skolen selv finansiere mindst 300 timer årligt. Desuden har Udviklingspuljen afholdt fælles arbejdskonferencer for de fem skoler og stillet proceskonsulenter og et log-bogsværktøj til rådighed i projektperioden.

“Inddrag kommunens skolebiblioteks-konsulent, så de gode ideer spredes til andre skoler.”

Læring

Kompetencer

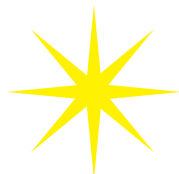

Ledelse

Herskindskolen i Galten

Når læring og ledelse går hånd i hånd

Hvordan kan ledelse og skolebibliotek sammen sætte gang i skolens udvikling og skabe et udviklingscenter på skolen? Et pædagogisk udviklingscenter, som målrettet opsøger både lærere, elever og forældre og tilbyder relevante kurser, supervision, evaluering samt hjælp til at skabe læringsmiljøer med fokus på elevernes alsidige udvikling og læreprocesser?

Det er undersøgt på Herskindskolen – en mindre skole med et engageret og udviklingsorienteret lærerkorps, der længe har arbejdet hen imod selvstyrende team. Derfor har skolen ønsket at skabe en mere systematisk og målrettet videndeling og erfaringsudvekslinger, især lærerne imellem, men også i et tæt samspil med ledelse, elever og forældre for at skabe et stærkt synergifelt, hvor alle parter er forbundet.

Normalt har skolelederen det overordnede ansvar for skolens udviklingsarbejde. Men i projektet valgte lederen at overdrage ansvaret til et udviklingsudvalg, som består af ledelse, det pædagogiske udviklingscenter og relevante repræsentanter fra skolens øvrige områder.

Udviklingsudvalget har sat en række aktiviteter i gang som f.eks.:

- Kurser til lærere og elever i det pædagogiske udviklingscenters regi. Kurserne har relation til skolens handleplaner og udviklingsønsker på områder, hvor lærerne ønsker at udvikle sig.
- Det pædagogiske udviklingscenter udvikler styrings- og overbliksværktøjer, bl.a. oversigter over skolens mange udviklingsprojekter, som alle

lærere m.fl. har adgang til via internettet, og hvor man kan orientere sig om formål, metoder, ansvarsfordeling, aktuel status m.m.

- Det pædagogiske udviklingscenter støtter op om årsplaner ved at tilbyde lærerne sparring og ved at introducere dem til relevante pædagogiske materialer og værktøjer. Planen er desuden at styrke lærernes evne til at formulere mere overskuelige halvårsplaner via korte kurser eller konsulenthjælp.
- Etablering af en lektiecafe og en studiekreds om elevernes ansvar for egen læring i det pædagogiske udviklingscenter.
- Det pædagogiske udviklingscenter og ledelsen har sammen etableret en ressourcebank over medarbejdernes mange kompetencer. Disse er blevet noteret i forbindelse med medarbejdernes udviklingssamtaler med ledelsen og er nu lagt ud på intranet, så kollegerne bedre kan trække på hinandens viden. Ideen er at oprette en konsulentfunktion i skolebiblioteket til at formidle kontakten lærerne imellem.

“At få et pædagogisk udviklingscenter giver os helt nye vinkler på samarbejde, medejerskab, ressourcer og fællesskab. Centeret samler arbejdet med de nye pædagogiske metoder, så der foregår læring i alle kroge på skolen.”

Viceskoleinspektør Anne Grete Nydam Jensen, Herskindskolen

“Det giver en større arbejdsglæde at få flere strenge at spille på. Lærerne beder os om hjælp på en masse nye områder, og det er berigende at mærke, at vi faktisk kan en helt masse mere, end vi og de troede.”

Skolebibliotekar Karen Ingrid Dyhr, Herskindskolen

Fakta om Herskindskolen

Herskindskolen ligger i byen Galten vest for Århus og er i forvejen kulturcenter og krumtap i lokalmiljøet. Skolen har kun 230 elever og er populær hos forældre, som vælger den til deres børn pga. de mange projekter om de mange intelligenser, læringsstile, it, lektiecafé, tidlig sprogundervisning osv.

Herskindskolen i Galten er en 1-sporet skole fra 0.-9. klassetrin med i alt 230 elever fordelt på 10 klasser.

Skolens pædagogiske personale omfatter 32 ansatte.

Herskindskolen danner rammen om et lokalt kulturcenter, hvis formål er at gøre skolen til lokalområdets mødested. Biblioteket på skolen er et fællesbibliotek mellem skole og folkebibliotek og har til huse i nye lokaler. Herskindskolen har deltaget i/deltager i en del projekter, som kan følges på skolens hjemmeside. Bl.a. fremmedsprogs-pædagogik, it-projekter, lektiehjælpsprojekt for udsatte børn, Comenius m.fl.

Herskindskolens målsætning:

Skolen skal give tryghed for alle, og vi lægger vægt på individuel frihed og respekt for og accept af hinandens forskelligheder.

Eleverne skal bibringes almen viden som en del af deres basis for medleven i et demokratisk samfund, så de forlader skolen som kreative og musiske mennesker, som har gode arbejdsmetoder, selvtillid, selvværd og lyst til at lære, som er aktive, udadvendte og vant til at tage ansvaret for egen indlæring.

Eleverne skal være oplært til aktivt at tage del i løsningen af lokale og globale samfundsproblemer. Eleverne skal være "livsduelige", dvs. udstyret med en nuanceret opfattelse af livskvalitet, der hjælper dem i deres voksenliv.

Læs mere om Herskindskolens projekt på www.herskindskolen.dk

Metoder

Sparringspartner

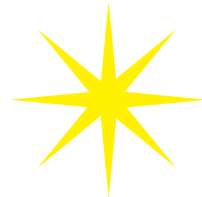
Projekt opgaver

Gjellerupskolen i Herning

Fra flinke Fona-pædagoger til forandringsagenter

Skolebibliotekarerne – omdrejningspunkt for skolens pædagogiske udvikling

Skolebibliotekets styrke er, at det er det team, som har fingeren på pulsen i forhold til aktiviteter og undervisning på skolen, fordi mange lærere og elever hver dag bruger biblioteket. Derfor er det oplagt, at skolens ledelse arbejder sammen med teamet i det pædagogiske udviklingscenter om at sætte skub i skolens pædagogiske udvikling og integrere det nye læringsbegreb i skolens hverdag, pointerer pædagogisk leder Birthe Langhoff-Jensen fra Gjellerupskolen:

- Vi i skolens ledelse bruger teamet i det pædagogiske udviklingscenter som sparringspartner, fordi vi dermed får en langt bedre indsigt i, hvad der rører sig blandt lærere og elever, hvor der er behov for, at vi gør en indsats, og i hvor høj grad det reelt lykkes os at implementere nye tiltag. Samtidig får teamet i det pædagogiske udviklingscenter mange input om nye pædagogiske metoder og materialer, som de formidler videre til os. Derfor er teamet både en aflastning og en inspirationskilde for os som ledelse.

Vi kender lærernes og elevernes behov, forklarer skolebibliotekar Karen-Margrethe Clauber:

- Vi ved, hvad lærerne arbejder med, så vi kan præsentere dem for nye relevante metoder og tilgange. Vi ved, hvordan eleverne arbejder på egen hånd, og hvad de mangler af færdigheder i forbindelse med f.eks. projekt-opgaven. Og via vores samarbejde med ledelsen har vi godt indblik i de overordnede visioner med skolens virke.

I et tæt samarbejde med skolens pædagogiske ledelse og pædagogiske udvalg har teamet de seneste par år udviklet metoder, som sikrer, at skolebiblioteket i rollen som pædagogisk udviklingscenter hele tiden er på forkant med de nyeste pædagogiske teorier.

Formålet med at deltage i projektet Fra PSC til PUC har derfor været:

- at inspirere og formidle nye pædagogiske tanker til hele lærerkollegiet,
- at understøtte de mange intelligensers pædagogik,
- at understøtte den enkelte elevs læringsstile,
- at indgå i dialog og samarbejde med lærere og team om de nye læringsbegreber,
- at indgå i samarbejde med skolens ledelse om skolens samlede pædagogiske udvikling.

Konkret har Gjellerupskolens pædagogiske udviklingscenter f.eks.

- afholdt pædagogiske arrangementer og workshops om de mange intelligenser og læringsstile,
- lavet arbejdsgrupper, der afprøver pædagogisk materiale til individuelle læringsstile,
- arbejdet med forældreinformation, indretning af lokaler og elevprofiler ud fra de mange intelligenser og læringsstile,
- været ramme om aktiviteter som f.eks. otte værksteder i ét, der appellerer til hver sin af de mange intelligenser, interaktive udstillinger lavet i samarbejde med eleverne og andre klasseaktiviteter, som har sat fokus på den enkelte elevs læringsstile.

I det daglige sørger det pædagogiske udviklingscenter også for at have aktiviteter og lave udstillinger, som appellerer til elevernes mange intelligenser – ikke kun den sproglige.

Rollen som udviklingscenter er desuden blevet bredt forankret i skolens hverdag via stormøder, ligesom personalet på skolebiblioteket har fået en god fornemmelse af lærerkollegiets behov ved at deltage i alle fagudvalg og årgangsteam møder.

Samtidig har forvaltningen bevilget penge til, at det pædagogiske udviklingscenter kan fortsætte, efter at projektet formelt er slut. Til gengæld har Gjellerupskolen forpligtet sig til at sprede ideen til de øvrige skoler i kommunen. Interessen for projektet er i forvejen stor, men på de fleste skoler sker den pædagogiske udvikling drypvis. Der er ikke tradition for så overordnet og gennemgribende en indsats, som Gjellerupskolens pædagogiske udviklingscenter og ledelse i fællesskab har kunne foretage.

- Vi har fået en ny rolle i skolens hverdag. Vi er ikke længere kun flinke Fona-pædagoger, vi er forandringsagenter, som går i dialog med vores brugere og udfordrer vanetænkningen.

- Vi er blevet pædagogiske sparringspartnere og konsulenter for lærerne, som vi underviser og inspirerer til at bruge de nye læringsbegreber. Den nye rolle er mange andre skolebiblioteker også interesseret i at få, forklarer Karen-Margrethe Clauber.

“Jeg har fået langt større indsigt i Rigets tilstand, efter det pædagogiske udviklingscenter er blevet min sparringspartner, for teamet har dér daglig kontakt med alle lærere og elever og ved, hvad der rører sig.”

Pædagogisk leder Birthe Langhoff-Jensen, Gjellerupskolen

“Vi har fået en ny og langt mere spændende rolle i skolens hverdag.”

Skolebibliotekar Karen-Margrethe Clauber, Gjellerupskolen

Fakta om Gjellerupskolen

Gjellerupskolen i Herning Kommune har 600 elever og ligger i et villakvarter med en særdeles engageret forældregruppe. Skolen har bl.a. været Grøn skole i mange år og har stor erfaring med projektor organiseret undervisning og andre nye læringsformer. Skolebiblioteket havde allerede inden projektet startede, skabt gode rammer for lærings- og undervisningssituationer, som understøtter elevernes individuelle læringsstile.

Gjellerupskolen er en tresporet folkeskole med elever fra børnehaveklasse til og med 9. klasse. Skolen er desuden hjemsted for tre specialklasser. Skolen, der er beliggende i et villakvarter øst for Herning, er indviet i 1972.

I indeværende skoleår har skolen ca. 600 elever, men vil i løbet af de kommende år øge sit elevtal til ca. 650.

Skolens pædagogiske personale omfatter 55 personer.

Udover speciel interesse for skole-hjem-samarbejde og forskelligartede udviklingsopgaver, kendetegnes skolen også ved sit engagement i miljøarbejde.

Gjellerupskolens målsætning:

Selvværd og Fællesskab

Gjellerupskolen er en dynamisk skole, som sikrer barnet troen på eget og andres værd gennem optimale udviklings- og læringsmuligheder. Dette udvikles i et forpligtende samarbejde mellem elever, forældre og lærere.

Få flere informationer om Gjellerupskolens projekt på
www.gjellerupskolen.dk/

Kulturmøder

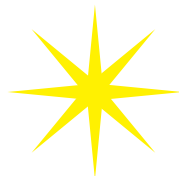
Indsigt

Netværk

Kildemarksskolen i Næstved

Når skolebiblioteket slår takten an til fælles multikulturelt fodslag

Kunsten at udvikle samarbejdet med tosprogedes forældre og skabe gode rammer om kulturmøder på skolen

Hvordan kan man blive bedre til at engagere forældrene i skolens liv. Især de forældre til tosprogede børn, som ikke forstår det nødvendige i at engagere sig netop der?

Og hvordan kan man skabe en bedre gensidig forståelse og respekt mellem de mange forskellige etniske kulturer på skolen?

Det har Kildemarksskolen undersøgt i sit pædagogiske udviklingscenter-projekt, som med overskriften “Kulturmødet” har afprøvet forskellige aktiviteter og metoder til at skabe et større fælles fodslag mellem elever og forældre fra de mange forskellige etniske kulturer, som indgår i skolens hverdag.

- Vi er særligt kompetente til at løse den opgave, pointerer skolebibliotekar Bent Nygaard.

- Vi har i forvejen et stort netværk blandt lærere, elever, kontaktperson-forældre osv. Vi har også mange års erfaring med den pædagogiske vejledning og rådgivning af lærerne. Og lærerne har tit bedt os om at hjælpe med at tilrettelægge og gennemføre den interkulturelle undervisning på skolen. Skal den realiseres konsekvent, kræver det rådgivning, sparring og hjælp fra skolebiblioteket til koordineringen.

Skolebiblioteket havde derfor før projektstarten erfaring med aktivt og udadvendt at engagere sig i arbejdet med de mange forskellige kulturer på

skolen, og det pædagogiske udviklingscenter har helt naturligt spillet hovedrollen i projektarbejdet med at skabe kultur møder for elever, forældre og lærere.

For at styrke den fælles bevidsthed om projektet, indledte skolen forløbet med en stor fest i sportshallen med etnisk mad og underholdning, og hvor 500 elever, lærere og forældre deltog.

Derefter gik en lang række forskellige aktiviteter og tiltag i gang. Bl.a.:

- Cafemøder for tosprogede forældre med oplæg og diskussion om skoleforhold i Danmark, som mange tosprogede forældre intet kender til. F.eks. begreber som læring og godt forældresamarbejde. På møder fik mange også for første gang via tolken mulighed for at forklare deres eget skolesyn og deres frygt for den danske kulturs negative påvirkning af deres børn.
- Tosprogede forældre underviser elever i etnisk dansk, madlavning m.m.
- Øremærkede pladser til tosprogede forældre i alle klasseråd og i skolebestyrelsen.
- Alle vigtige meddelelser skrives på både dansk, tyrkisk og arabisk.
- Interkulturelle undervisningsforløb og flerkulturelle arrangementer for eleverne. F.eks. har voksne elever fra kommunens sprogscole fortalt historier fra deres hjemland for de mindste klasser. Skolen har også haft besøg af en ulandsfrivillig fra Lesotho, workshops med en orientalsk danser, serbisk kultur og traditioner osv. Og eleverne har undervist hinanden i deres respektive kulturbaggrund. Det giver en særlig læring, samtidig med at den undervisende elev får en etnisk selvbevidsthed ved at formidle sin særegne kultur videre til andre.

I alle klasser arbejder man desuden ud fra den enkelte elevs mange intelligensprofil og læringsstile, som skolebiblioteket har udarbejdet.

For at styrke elevernes indsigt i, hvordan man lærer sig noget – f.eks. ved at kunne forundres og acceptere det der er anderledes – diskuterer lærerne løbende med eleverne, hvad der får os til at lære noget.

Eleverne har også skullet stille sig selv spørgsmål som optakt til undervisningsforløb og særlige aktiviteter. Før de gik i gang med et tema om den arabiske verden, fik de f.eks. en kuvert med hjem med ting, de skulle finde ud af: æselhår, couscousskorn, anisfrø, noget fra Koranen, et billede af bedetæpper osv. Forældrene fik samtidig et brev om, at de gerne måtte gætte med. Og børnene fandt ud af rigtig meget, som de fortalte om på projektets første dag.

Kildemarkkvarterets beboere er desuden blev inviteret til en interkulturel fest og et foredrag, fordi skolen også gerne lokalt vil styrke bevidstheden om kulturmødets betydning.

Kulturmødeprojektet fortsætter nu med støtte fra BG-fonden og Helsefonden og vil fremover sætte særligt fokus på, hvordan man bedre kan tage imod de tosprogede forældre allerede fra børnehaveklassen og involvere dem mere aktivt i skolens hverdag. Skolen vil også lægge op til, at de tre til fem kontaktførelse i hver klasse skaber et netværk eller en følelsesorden, som kan støtte de ressourcetsvage forældre, så de i højere grad involveres i skoleaktiviteterne.

Formålet med kulturmødeprojektet på Kildemarksskolen er at sikre:

- at alle elever og forældre forstår og gensidigt respekterer de forskellige kulturer på skolen,
- at alle elever og forældre respekterer og forstår arbejdet med kulturmødet på skolen,
- at alle elever forstår og arbejder ud fra skolens læringssyn,
- at alle tosprogede forældre forstår ideen med skolens læringssyn,
- at alle forældre forstår, hvad der bliver kommunikeret ud fra skolen,
- at de tosprogede forældre involverer sig mere i skolens dagligdag,
- at også de tosprogede forældre deltager i kontaktudvalgene og skolebestyrelsesarbejdet.

“At uddelegere en del af skoleledelsens mange nye opgaver vedrørende integration og interkulturel undervisning til et pædagogisk udviklingscenter er en stor aflastning i en tid, hvor skoleledelserne rundt om i landet har mange bolde i luften i forvejen. Samtidig styrker det medarbejdernes ejerskab til og engagement i nye projekter, at de selv får ansvar for den overordnede projektstyring.”

Skoleleder Jørgen Nielsen, Kildemarkskolen

“At være med i et udviklingsprojekt betyder også, at man som skolebibliotekar udvikler sin egen rolle. Man ændrer sig og får en ny bevidsthed og stor indsigt i nye områder og emner.”

Skolebibliotekar Bent Nygaard, Kildemarkskolen

Fakta om Kildemarksskolen

Kildemarksskolen i Næstved tæller i alt 22 forskellige etniske grupper, 18 forskellige sprog og en stor gruppe af både 1. og 2. generations indvandrere blandt eleverne. Skolen ligger desuden i det lokalområde, som har kommunens laveste skattegrundlag.

Skolen har i forvejen tradition for og god erfaring med at arbejde med større tværgående projekter, som bidrager til den pædagogiske udvikling og mangfoldighed.

Kildemarksskolen i Næstved er en 2-3-sporet skole, som omfatter børnehaveklasse til 9. klasse. Skolen har 544 elever fordelt på 27 normalklasser. Heraf er 114 elever tosprogede. Skolen har også en modtagelsesklasse for kommunens tosprogede børn 1.-7. klasse. Skolens pædagogiske personale omfatter 59 personer.

Kildemarksskolens målsætning:

At skolen kan give alle elever en god og udviklende skolegang med udgangspunkt i det enkelte barn – inden for fællesskabets rammer.

Lokalområdet rummer en mangfoldighed og forskellighed, som skolen forsøger at indrette sig på og bruge for at fremme forståelsen for andre kulturer, påpege de værdier, der ligger i samspillet mellem mennesker med forskellig social baggrund og styrke den enkeltes selvværd og lyst til at lære.

I arbejdet med børn og voksne tager vi udgangspunkt i vores stærke sider, så arbejdet giver engagement og selvværd.

Få flere informationer om Kildemarksskolens projekt på
www.kildemarksskolen.dk

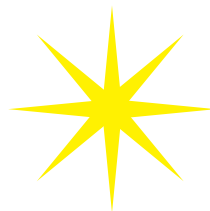

Nye medier

Udfordringer

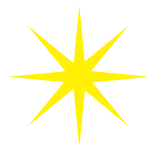
Læringsmiljø

Vridsløselille Skole i Albertslund

Læringstilbud i fritiden giver effekt i timerne

**Åbent hus på skolebiblioteket onsdag
eftermiddag**

Hver onsdag er skolebiblioteket på Vridsløselille Skole åbent fra klokken 14 til 19, hvor elever, forældre og lærere kan deltage i forskellige aktiviteter, som introducerer børnene til både den store og den lille verden. Det vil sige dels de elektroniske medier, dels lokalmiljøet, foreningslivet og sportsklubberne.

- Det er vigtigt for os at sikre, at vores elever får optimale muligheder. Læring sker bedst i situationer, hvor det ikke er *som om*. Jo større horisont, vi giver eleverne, jo flere muligheder har de for at udvikle deres interesser og egen læringsstil. En del af vores elever ved f.eks. ikke, at man kan gå til noget i fritiden, forklarer skoleinspektør Kirsten Høyer-Nielsen.

Onsdagstilbuddet er blevet en succes. Eleverne står i kø allerede fra klokken 13, selvom biblioteket først åbner klokken 14, og mindst 50 elever kommer hver gang på besøg.

På den måde har skolebiblioteket skabt et læringsmiljø i fritiden, samtidig med at skolebiblioteket rent fysisk er blevet et centralt sted på skolen, hvor de fleste mødes. Og når skolelederen f.eks. viser nye forældre rundt på skolen, starter hun nu på skolebiblioteket, fordi det er blevet et naturligt udgangspunkt og et tydeligt eksempel på skolens kultur.

Lærerne lægger desuden forældrearrangementer onsdag eftermiddag og aften, så forældrene også får mulighed for at besøge skolebiblioteket og låne bøger

sammen med børnene, deltage i aktiviteter, tale med erhvervskonsulenten, få informationsmaterialer m.m.

Kantinen støtter samtidig projektet ved at holde åbent i forbindelse med disse arrangementer og servere økologisk buffet.

Hver 10. uge får alle elever en folder om skolebibliotekets aktuelle aktiviteter. Og på møder med storlaget, hvor medarbejdere med andre arbejdsopgaver på skolen er repræsenteret, informerer skolebiblioteket om sine aktiviteter. Planer for de kommende onsdage bliver derefter lagt i fællesskab.

Fælles for alle aktiviteterne er, at de – med forskellige indfaldsvinkler og læringsstile – udfordrer eleverne til at prøve færdigheder af, som er vigtige i undervisningen. F.eks. at prøve at bruge computerprogrammer til at bygge med Lego eller til at lave digitalt modeshow, invitationer, kaninskilte, video-redigering og deltage i et pennevenneprojekt.

Lærerne kan også lære nyt om it – og lure på, hvordan eleverne bedst kan lide at bruge de nye medier.

En del elever, blandt andet en del tosprogede, ved ikke, at man kan gå til noget i fritiden. De er derfor blevet introduceret til lokale fritidstilbud via besøg hos spejderne, i skytteklubben, rulleskøjteforeningen, motionscenteret osv., hvor de har prøvet forskellige aktiviteter.

Besøg i den gamle landsby i nærheden, fugletur i området osv. har skolebiblioteket også taget initiativ til.

Der foregår desuden mange, mange andre aktiviteter. Eleverne har bl.a. lavet videoer og udstillinger om besættelsen, 50'erne, danske traditioner, færdsel, og de store elever har på eget initiativ etableret en lektieordning.

Biblioteket inviterer også jævnligt foredragsholdere: F.eks. en frimærkesamler eller en kriminalbetjent. Og Bogens Dag med oplæsning, forfatterchat og andre bogarrangementer afholdes jævnligt.

Skolebiblioteket har desuden været ramme om etniske onsdage, hvor forældre til tosprogede børn møder sprogkonsulenten, får vist bøger frem osv.

“Som skoleleder giver det mig meget at arbejde sammen med teamet i pædagogiske udviklingscenter. Teamets engagement og føling med aktiviteterne på skolen er en vigtig inspirationskilde til at udvikle vores respektive opgaver, og det pædagogiske udviklingscenter har med projektet markeret sig som det fælles referencepunkt for alle på skolen.”

Skoleleder Kirsten Høyer-Nielsen

“Alle – også skolebibliotekarer – ønsker sig et spændende arbejde, for “Det, der slider, er det, vi ikke gider”. At arbejde med pædagogisk service har jeg det fint med, men at arbejde med pædagogisk udvikling er mere interessant. Selvom jeg – med sved på panden – indrømmer, at det kræver meget mere energi at deltage i og at skabe udvikling, end det kræver blot at give lærerne den service, de selv efterspørger.”

Skolebibliotekar Jørgen Nielsen

Fakta om Vridsløselille Skole

Vridsløselille Skole ligger i Albertslund ved København. Skolen har 430 elever og ligger i et område med en del lejeboliger. En del elever er ikke i kontakt med det lokale forenings- og idrætsliv.

Skolen har tradition for at arbejde med projekter. Miljøundervisning har været en mærkesag i adskillige år, og skolen får snart en miljøcertificering. Læsning, kulturel integration og musik er også vigtige fokuspunkter i skolens hverdag.

Vridsløselille Skole i Albertslund er planlagt som en to-sporet skole med et specialklassespør og amtsgruppeordninger. Der er ca. 400 elever fordelt i 32 klasser med to til fire klasser på hvert trin.

Skolen er opdelt i afsnit:

To indskolingsafsnit for 0.-3. klasse

Et mellemtrinsafsnit for 4.-6. klasse

Et overbygningsafsnit for 7.-9. klasse

Et afsnit med fem amtsgruppeordninger.

Ca. 27% af eleverne har anden etnisk baggrund end dansk.

Skolens pædagogiske personale omfatter 90 ansatte.

Vridsløselille Skoles målsætning:

Vridsløselille Skole skal kendes på, at alle børn og unge, medarbejdere, forældre og ledelse respekterer hinandens opgaver og tager fælles ansvar for, at skolen er et trygt og godt sted at lære – og at være. Skole-hjem-samarbejdet er basis for, at børn og unge udvikler sig på en god måde.

På skolen vil vi sikre

- en kultur med samarbejde og fællesskab,
- udvikling af pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter,
- at børn og unge får lyst og evne til at deltage i miljøarbejde,
- at der skabes en alsidig læsekultur,
- udvikling af læringsmiljøer, hvor specialklasserne tilgodeses,
- de billedmæssige og musiske aftryk.

Få flere informationer om Vridsløselille Skoles projekt på www.vrids.dk

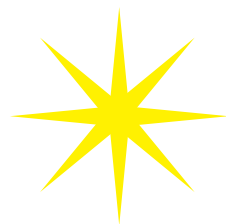
It-kørekort

Læringsmiljøer

Kurser

Tinglev Skole i Tinglev

Skolebiblioteket væver den røde tråd i skolens pædagogiske linie

Hvordan formidler og støtter medarbejderne i teamet i det pædagogiske udviklingscenter bedst den pædagogiske nytænkning på skolen?

Det har Tinglev Skole undersøgt ved at lade skolebiblioteket fungere som et pædagogisk udviklingscenter, der har haft til opgave at skabe nye læringsmiljøer for elever og lærere

- via et intensivt samarbejde med faglærerne og fagudvalgene om at sikre fagligheden i undervisningen,
- via undervisningen i it, medie- og bibliotekskundskab i forbindelse med konkrete emnearbejder, samt
- via oprettelsen af et særligt udviklingsudvalg, som koordinerer skolens og skolebibliotekets udviklingsaktiviteter.

For at styrke fagligheden har det pædagogiske udviklingscenter sat fokus på et bestemt fag et år ad gangen. Fokusfag i 2003/04 var natur/teknik og i 2004/05 matematik.

Natur/teknikåret blev indledt med et møde mellem centret og formanden for natur/teknik-fagudvalget.

Det pædagogiske udviklingscenter holdt derefter kursus for samtlige kommunens natur/tekniklærere, og sidst på skoleåret etablerede centrets team i det pædagogiske udviklingscenter et eksperimentarium om opfindelser.

Det pædagogiske udviklingscenter deltager desuden fast i fagudvalgsmøderne i alle skolens fag for at vise nye materialer frem, for at diskutere nye måder at bruge it på, for at sætte faglige diskussioner i gang, for at stimulere viden- deling og for at lytte til lærernes behov, få inspiration til nye indkøb samt drøfte anskaffelser eller lån af nye materialer.

Det pædagogiske udviklingscenter deltager også i alle afdelingsmøder og årgangsteammøder op til det nye skoleår:

- På den måde er det pædagogiske udviklingscenter blevet en gennemgående figur eller en tydelig rød tråd, fra eleverne starter i 0. klasse, til de forlader skolen – med et godt indblik i den pædagogiske indsats i alle fag og på alle klassetrin, siger skolebibliotekskonsulent Tove Bogh Frederiksen. Som en sidegevinst er skolebiblioteket desuden blevet mere synligt for alle skolens lærere, som er begyndt at bruge det på en anden måde end tidligere.

På it-området har 95% af alle lærere i kommunen de seneste tre år taget det pædagogiske it-kørekort og skal nu på egen hånd finde ud af, hvordan de konkret kan integrere it i deres undervisning.

Men mange lærere føler sig ikke godt nok rustet til opgaven. De er stadig usikre på grundlæggende it-områder, eller de har behov for at få opdateret deres viden.

Derfor har skolebiblioteket efter lærernes ønske lavet korte spotkurser med genopfriskning og nye ideer til, hvordan man kan bruge it i undervisningen. Teamet i det pædagogiske udviklingscenter har desuden undersøgt, hvordan man kan integrere it, medier og bibliotekskundskab i undervisningen på mellemtrinnet og i 8. klasse.

Det pædagogiske udviklingscenters udviklingsaktiviteter er alle blevet koordineret i det særlige udviklingsudvalg, som består af skolelederen, it-konsulenten, de tre skolebibliotekarer og to lærere.

Udviklingsudvalget har imidlertid behov for at arbejde i et større forum og har derfor besluttet at lade sig smelte sammen med skolens koordinationsudvalg. Det kommer fremover til at hedde Udviklings- og koordinationsudvalget og består af alle skolens ledere, en lærer fra hver afdeling, skolebibliotekarerne, tillidsmanden og it-konsulenten.

“At være med i et udviklingsprojekt kræver “blod, sved og tårer” og en god portion humoristisk sans. Til gengæld får man indsigt og tid til eftertanke, afprøvning og udvikling af nye ideer til gavn for skolens læringsmiljø.”

Skolebibliotekskonsulent Tove Bogh Frederiksen

“Det pædagogiske udviklingscenter skal efter min mening være en aktiv medspiller i arbejdet med udvikle skolens kerneydelser: undervisning, nye læringsbegreber og nye undervisningsmetoder. Det pædagogiske udviklingscenter skal ikke kun være et læringssted for elever, men i høj grad også for lærerne. Derfor skal medarbejderne i centret have gode muligheder for at samarbejde med den enkelte lærer, det enkelte lærerteam, fagudvalg og det samlede lærerkollegium om at skabe et lærende miljø.”

Skoleleder Niels Daubjerg

Fakta om Tinglev Skole

Tinglev Skole ligger i den lille stationsby Tinglev lige ved den dansk/tyske grænse. Skolen har 450 elever, to til tre spor med relativt stor specialklasse-række og tradition for at arbejde med skoleudvikling.

Skolen er kommunes største skole og deltager sammen med kommunens øvrige tre skoler i et projekt om at kvalitetsudvikle det pædagogiske service-center. Derfor er de øvrige skoler i et vist omfang blevet inddraget i *Fra PSC til PUC*.

Tinglev Skole er en fuldt årgangsdelt 2-3-sporet skole fra 0.-10. klasse med ca. 450 elever. Skolen har også kommunens specialklasserække med ca. 45 børn og udfører jævnlige undervisningsopgaver for Sønderjyllands amt inden for den vidtgående specialundervisning.

Skolens pædagogiske personale omfatter 58 personer.

Tinglev Skoles målsætning:

- fortsat at sætte fokus på det grønne islæt i undervisningen,
- at skabe større rummelighed i skolen, så flere elever kan deltage i undervisningen i klassen,
- at hjælpe elever med vanskeligheder i selvstændigt arbejde/lektier,
- at styrke integrationen af it i undervisningen gennem etablering af elev- og forældreinstranet,
- at revurdere skolens teamsamarbejdsstruktur, evt. med øget vægt på årgangsteam fremfor klasseteam og evt. med oprettelse af selvstyrende team m.m.
- at etablere fagudvalg i alle fag, hvori der undervises her på skolen (ekskl. valgfag i 8.-10. klasse).

Kvalitet

Ledelse

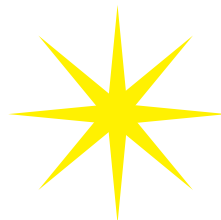
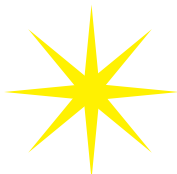
Engagement

Fra start til mål

Erfaringer fra projekterne

Strategi for et vellykket projekt:

Erfaringerne fra *Fra PSC til PUC*-projektet viser, at det er en fordel,

- at skolebiblioteket i forvejen fungerer som et pædagogisk servicecenter,
- at have en engageret skoleledelse, som deltager aktivt og synligt i projektet,
- at bruge KIF-værktøjet og elektronisk logbog som processtyringsredskab,
- at tilknytte en proceskonsulent og en sparringsskole fra kommunen for at få gode dialogpartnere udefra.

En engageret og aktiv ledelse baner vejen

At skoleledelsen deltager aktivt fra start til slut er alfa og omega for, hvor hurtigt og hvor stabilt projektet vinder fodfæste:

- Ledelsen bør fra starten klart melde ud, hvad formålet med projektet er, og hvilken vej lærerne skal gå for at nå målet. Alle lærere inddrages aktivt, ved at ledelsen betoner projektets betydning for skolens pædagogiske udvikling, så alle følger sig medansvarlige for, at projektet lykkes. Det kræver prioritering og ressourcer at skabe ejerskab, men ejerskab er altafgørende for en velforankret succes i det lange løb.

- Ledelsen bør sikre succesoplevelser gennem hele forløbet, så energien fastholdes.
- Det pædagogiske udviklingscenter bør sidde med i skolens pædagogiske udviklingsråd, fagudvalg osv., så centrets team kan informere, diskutere, gensidigt inspirere og forankre bredt.
- Det pædagogiske udviklingscenter skal synliggøres som et indsatsområde i skolens virksomhedsplan.
- Ledelsen skal sikre, at medlemmerne af centrets team løbende opdateres fagligt og pædagogisk.

“Skoleledelsen skal sige: “Toget kører den her vej” og selv tage plads i togets forreste vogn. Men det er vigtigt, at der også sidder lærere i forreste vogn, selvom det er i orden, at nogle kolleger venter lidt med at tage plads dér. Blot alle udvikler sig over en årrække, og ledelsen tydeligt signalerer, at det ikke er i orden at stå af.”

Skolebibliotekar Karen Margrethe Clauber, Gjellerupskolen i Herning

Skoleledernes råd

De fem skoleledere, som har deltaget i projektet anbefaler:

- At skoleledelsen påtager sig
 - at beskrive funktioner, kompetencer og tidsramme for de øvrige projektdeltagere,
 - at formulere en strategisk handleplan for skolebibliotekets udvikling til politikerne. En handleplan som tydeligt viser, at skolebiblioteket er et pædagogisk læringssted med andre kompetencer end folkebiblioteket,
 - at sikre skolebiblioteket udviklingsmuligheder,
 - at sikre, at alle medarbejdere accepterer skolebibliotekets rolle som udviklingscenter,
 - at sikre, at projektet dokumenteres via logbog og anden form for skriftlighed.
- At skolebiblioteket er repræsenteret i skolens styrende organer.
- At skolens koordinationsudvalg får status som et lærings- og pædagogikudvalg, der består af ledelsen, repræsentanter for det pædagogiske udviklingscenter, specialundervisning, tillidsrepræsentant, afdelingsrepræsentant og de øvrige aktive personer.

KIF og Elektronisk Logbog – en hjælp til at holde kursen

Som et godt redskab til at bevare overblikket, beskrive og fastholde procesforløbet anbefaler alle projekterne Undervisningsministeriets kvalitetsudviklingsværktøj KIF (se www.emu.dk) og Elektronisk Logbog (se www.psc.uvm.dk). KIF er et godt fælles værktøj til at systematisere beskrivelsen af status, mål, handleplaner og evaluering og til at dokumentere og formidle projektets resultater, er deltagerne erfaring.

I den elektroniske logbog beskriver deltagerne løbende og mere detaljeret processen og delresultaterne. I logbogen arkiveres også referater af møder og beslutninger, tidsplaner, evalueringer og beskrivelser af projektets konkrete forløb og elementer. F.eks. beskrivelser af undervisningsforløbs mål, indhold og tidsplan samt deres relation til skolens samlede udvikling.

På den måde fungerer logbogen som:

- et internt redskab til løbende at fastholde proces, opgaver og ansvar,
- en hjælp i evaluering og formidling,
- et udstillingsvindue for interesserede.

Erfaringerne fra projektet viser:

- at logbogen er et godt styringsredskab til at holde projektdeltagerne fast på, at udviklings- og forandringsprocesser skal formuleres og nedskrives,
- at løbende skriftlig dokumentation er en hjælp til at fastholde processen, dens mål, dens visioner og dens resultater,
- at logbogen sikrer den dokumentation og synliggørelse, som er nødvendig for projektets forankring,
- at det er af stor værdi at dokumentere projektets pædagogiske praksis både for selv at blive bevidst om, hvad man lærer undervejs, og for at kunne give andre indblik i det,
- at det ikke er nok blot at lave en handleplan én gang for alle. Man skal gennem hele forløbet være meget opmærksom på processen og bevidst bruge refleksionen over den som et redskab.

Proceskonsulenten – en tovholder udefra

Proceskonsulenten fungerer som inspirator, tovholder og sparringspartner. En fast tilknyttet proceskonsulent giver projektdeltagerne mulighed for løbende at få råd, vejledning og indspark, hjælp til justeringer osv.

Erfaringerne fra projektet viser:

- at en udefrakommende person som proceskonsulenten er med til at bevare projektets fokus,
- at proceskonsulentens tilstedeværelse kan være katalysator for og igangsætter af vigtige refleksioner, ligesom han eller hun kan være med til at styrke dynamik og energi i projektgruppen,
- at det er en god idé at lade proceskonsulenten deltage i alle relevante møder og informere ham eller hende om alle arrangementer og undervisningsforløb.

Sparringskolen – et værdifuldt spejl

Hver skole i projektet havde en sparringskole i kommunen. En skole som ikke deltog i projektet, men som projektskolen var i dialog med undervejs.

Erfaringerne fra projektet viser:

- at sparringskolens rolle i processen skal afklares på forhånd,
- at det er vigtigt, at projektskolen og sparringskolen har de samme pædagogiske holdninger og visioner,
- at et godt samarbejde, som også involverer skolebibliotekskonsulenten, kan være med til at sikre en spredningseffekt til andre skoler i kommunen.

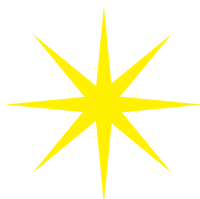
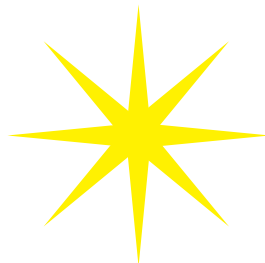
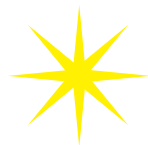

Synliggørelse

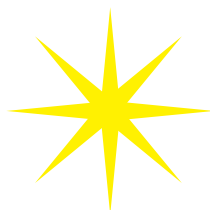
Mål

Tid

Gode råd

- Afsæt god tid til at beskrive og konkretisere den bærende idé, før projektet går i gang.
- Synliggør projektet helt fra starten bl.a. ved at skabe alliancer på skolen og i det kommunale system.
- Hold hele vejen igennem fokus skarpt på få, helt overordnede mål, men juster gerne delmål undervejs.
- Afsæt tid til at følge projektet til dørs. Et treårigt projektforsløb giver bedre mulighed for forankring end et toårigt.

Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie

I denne serie udsender Uddannelsesstyrelsen publikationer om generelle eller mere specifikke aktuelle emner. Formålet er at skabe debat og inspirere til udvikling i uddannelserne.

I 2003 og 2004 er følgende udkommet eller under udgivelse i serien:

2003

- Nr. 1-2003: Fremtidens danskfag – en diskussion af danskfaglighed og et bud på dens fremtid (UVM 6-289) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 2-2003: Oversigt over dansksystemet – kortlægning af danskfaget i alle uddannelsesniveauer (UVM 6-290) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 3-2003: Rapport fra Udvalg om fornyelse af vekseldannelsesprincippet mv. for visse tekniske erhvervsuddannelser (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 4-2003: Skolens rummelighed – fra idé til handling (UVM 5-429) (Grundskolen)
- Nr. 5-2003: Fremtidens sprogfag – vinduer mod en større verden. Fremmedsprog i Danmark – hvorfor og hvordan? (UVM 6-291) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 6-2003: Læring på jobbet – strategier og systematik, ideer og metoder (UVM 7-359) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 7-2003: Fremtidens naturfaglige uddannelser. Naturfag for alle – vision og oplæg til strategi (UVM 6-292) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 8-2003: Inspiration til fremtidens naturfaglige uddannelser. En antologi (UVM 6-293) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 9-2003: Forbundne kar og Åbne sind. Arbejdsmarkedsuddannelsernes bidrag til innovative virksomhedsudviklinger belyst ud fra erfaringer fra den nordjyske elektronikbranche (internetpublikation) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 10-2003: Opdatering af evaluering af Unge-TAMU (internetpublikation) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 11-2003: Inspiration til bedre integration i folkeskolen (UVM 5-428) (Grundskolen)

2004

- Nr. 1-2004: Forskellighed som ressource - undervisning i det flerkulturelle læringsrum – i de gymnasiale uddannelser og avu (internetpublikation) (Gymnasiale uddannelser og avu)
- Nr. 2-2004: Fremtidens uddannelser. Den ny faglighed og dens forudsætninger (UVM 6-294) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 3-2004: Bæredygtig udvikling – uddannelse (UVM 12-101) (Uddannelsesområderne)
- Nr. 4-2004: Elevplan i praksis – erfaringer og perspektiver (UVM 7-362) (Erhvervsfaglige uddannelser)
- Nr. 5-2004: OECD-rapport om grundskolen i Danmark – 2004 (UVM 5-453) (Grundskolen)
- Nr. 6-2004: Det er aldrig for sent – om undervisning af unge sent ankomne i ungdomsskolen (UVM 5-454) (Ungdomsskolen)
- Nr. 7-2004: Tidlig indsats – småbørns sprog- og begrebsudvikling med fokus på tværfagligt samarbejde og med forældreinddragelse (UVM 5-456) (Grundskolen)
- Nr. 8-2004: Parternes nye roller i det nye AMU – oplæg til inspiration og drøftelse (internetpublikation) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 9-2004: Lokalt samspil om amu – inspiration til strategiske drøftelser (UVM 0177) (Arbejdsmarkedsuddannelser)
- Nr. 10-2004: Sund mad og fysisk aktivitet i skolen – inspiration til skolebestyrelser (UVM 5-460) (Grundskolen)
- Nr. 11-2004: Dansk litteraturs kanon (UVM 6-295) (Grundskolen og gymnasiale uddannelser)
- Nr. 12-2004: En stjerne rolle til skolebiblioteket – fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter (UVM 5-461) (Grundskolen)
- Nr. 13-2004: Sammenfatning af undersøgelsen "De gode eksempler" (internetpublikation) (Grundskolen)

Mange af publikationerne kan købes hos Undervisningsministeriets forlag eller hos boghandlere. Andre publikationer kan rekvireres mod betaling af et ekspeditionsgebyr.

På UVM's websted – på adressen: <http://www.uvm.dk/katindex.htm> - findes en oversigt over hæfter i Uddannelsesstyrelsens publikationsserier udgivet i 1999, 2000, 2001, 2002 og 2003. En del af disse kan stadig bestilles.

Dette hæfte sætter fokus på, hvordan skolebiblioteket kan spille hovedrollen i folkeskolens arbejde med at omsætte nye pædagogiske visioner om læring og anderledes organisationsformer til virkelighed.

Hæftet formidler konkrete erfaringer fra udviklingsprojektet Fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter.

Fem skoler landet over har afprøvet strategier, som kan udvikle skolebiblioteket fra pædagogisk servicecenter til pædagogisk udviklingscenter.

Skolebibliotekets forpligtelse til at bidrage til skolens udvikling ved at formidle relevante informationer understreges og udvides i dette udviklingsprojekt, hvor skolebiblioteksteamet og skoleledelsen arbejder tæt sammen om hele skolens udvikling.

